

Asia: VN/21641/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Hämeen ammattikorkeakoulu oy kiittää mahdollisuudestaan lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta. Pääsääntöisesti kannatamme kaikkia muutosesityksiä

Lausunnonantajan näkemykset koskien hakemuksen käsittelymaksun palauttamista

Kannatamme esitystä hakijamaksuista. Hakemuksia saapuu valtavasti käsittelyyn, ja osa näistä on tunnistettavissa turhiksi hakemuksiksi. Uskomme hakijamaksujen vähentävän näiden turhien hakemusten osuutta.

Lausunnonantajan näkemykset tilauskoulutuksen muutoksista

-

Lausunnonantajan näkemykset koskien lukuvuosimaksujen korottamista

Esitysluonnoksessa on ansiokkaasti esitetty EU/ETA-maiden ulkopuolisten opiskelijoiden kasvun lineaarista kehittymistä ennen ja jälkeen vuoden 2017, jolloin lukuvuosimaksut otettiin käyttöön. Alun notkahduksen jälkeen lukumäärä ovat kasvaneet tasaisesti. Korkeakoulut ovat kasvattaneet lukukausimaksujaan vuosien varrella ja kasvu on ollut jatkuvaa siitä huolimatta.

Tätä tukee myös oma näkemyksemme asiasta. Vuosien aikana tehdyn pitkäjänteisen työn tuloksena ammattikorkeakoulumme koulutuksiin hakeutuu täyskattoisella hinnalla kansainvälisiä opiskelijoita moninkertainen määrä siihen nähden, mitä on mahdollista ottaa sisään. Vuoden 2017 muutamien kymmenien opiskelijoiden määrästä on päästy nyt tämän hetken opiskelijamääriin, esim. 2023 aloittaneita, maksaneita opiskelijoita oli reipas 600. Tämän isompaa kasvua ei ole edes mahdollista ottaa vastaan, jotta opetuksen laatu voitaisiin turvata joka hetki. Hakujen osalta tilanne on sellainen, että esim. erillishaut voivat olla vain hetken auki, jotta hyväksyttävien määrä ei kasva liialliseksi.

Mainittakoon myös, että Hämeen ammattikorkeakoulun lukuvuosimaksuhinnoittelu on ollut täyskätteellistä vuodesta 2020. Tätä taustaa vasten emme löydä perusteita väitteeseen, että riittävien lukuvuosimaksujen periminen estäisi tai hidastaisi kansainvälisten opiskelijoiden ja osaajien määrän kasvattamista Suomessa. Nopealla laskutoimituksella, kun ajatellaan Hämeen ammattikorkeakoulun edustavan kooltaan noin keskiarvoista korkeakoulua, takaisi tällainen sisäänottomäärä valtakunnan tasolla reippaan 20 000 uutta opiskelijaa vuodessa, mikä varmasti riittäisi osaajapulan varmistamiseksi sekä suomalaisen koulutuksen ja työvoiman kansainvälistämiseksi. Tämän suurempaa kasvua kansalliset rakenteemme eivät kestä.

Lausunnon taustaksi on myös todettava, että ainakin oman korkeakoulumme tavoite tässä kokonaisuudessa on kouluttaa osaajia sekä kotimaisille että kansainvälisille markkinoille. Osa valmistuvista jää Suomeen Suomen työmarkkinoiden käyttöön ja osa lähtee takaisin kotimaahansa ja käyttää hyväkseen koulutuksestaan saamaa osaamistaan kotimaansa hyvinvoinnin parantamiseksi. Suomessa asuva koulutettu työvoima lisääntyy halutulla maltillisella vauhdilla. Heidän kotouttamistaan edistetään tarjoamalla suomen kielen ja kulttuurin opetusta sekä tarjoamalla stipendejä opiskelijoille, jotka osoittavat omaavansa riittävän suomen kielen tason.

Lausunnossa todetaan: ”Suomalaisten korkeakoulujen ei ole julkisin varoin mahdollista merkittävästi kasvattaa ulkomaisten opiskelijoiden määrää ilman, että se heikentää koulutuksen laatua tai heikentää muiden mahdollisuuksia korkeakoulutukseen.” Yhdymme tähän sekä lisäämme että ei mahdollista eikä myöskään millään tavalla perusteltua - ulkomaalaisia osaajia kun saadaan Suomeen merkittäviä määriä, vaikka tutkimukset hinnoitellaankin täyskätteellisesti. Näin ollen täyskätteellinen hinnoittelu on ainoa tapa taata EU/ETA maiden ulkopuolisten opiskelijoiden määrän kasvu, koska kansallisia varoja ei tähän ole mahdollista lisätä osoittaa.

Lausunnonantajan näkemykset lukuvuosimaksujen kiertämisen ehkäisemistä koskevasta muutoksesta

Opiskelijan oleskeluluvalla maahan tulleita opiskelijoita, jotka ovat muuttaneet oleskelulupansa työperäisiksi on kasvava määrä. Odottaessaan työntekoon perustuvaa oleskelulupaa opiskelijat ilmoittautuvat poissaoleviksi ja opinnot seisahtuvat. Kun oleskelulupa muuttuu työskentelyyn perustuvaksi, hidastuu tai lakkaa opiskelu ja/tai henkilöt ”katoavat”. Osalla näistä opiskelijoista opiskelumotivaatio on alhainen, mikä vaikuttaa opiskeluryhmien dynamiikkaan ja mahdollisuuteen viedä opetusta laadukkaasti ja riittävällä nopeudella eteenpäin. Käytäntö on osoittanut, että osa ”opiskelijoista” on käyttänyt hyväkseen opiskelijaväylää tullakseen maahan, mutta tärkein motivaattori ei missään vaiheessa ole ollut korkeakouluopiskelu Suomessa. Ja tällöin alkuperäinen ajatus kasvattaa Suomessa koulutusperäistä maahanmuuttoa ei toteudu.

Esitetty lakimuutos mahdollistaa motivoituneiden opiskelijoiden saapumisen ja jäämisen maahan, aivan kuten ennenkin, mutta auttaa karsimaan joukosta henkilöt, jotka ovat käyttäneet opiskelijan statusta reittinä helppoon maahantuloon. Työhön perustuvaa oleskelulupaa, kun ei varmasti oltaisi alun perin myönnetty niihin työtehtäviin, joihin nämä tulijat sitten sijoittuvat.

Tausta-aineisto sisälsi tilastoja oleskelulupatyypin muutoksista. Ne ulottuivat alkuvuodelle 2023. Ongelma on todellinen ja määrien kasvu on ollut nopeata. Esim. Hämeen ammattikorkeakoulussa vuonna 2022 aloittaneista opiskelijoista on oleskelulupatyypinsä vaihtanut työskentelylupaun syksyyn 2023 tultaessa jo yli 10 %. 2023 aloittaneiden osalta odotamme määrien edelleen kasvavan.

Kansantaloutemme kestävyyskannalta EU/ETA-maiden ulkopuolelta tulevilta opiskelijoilta on perittävä täyskatteellinen hinta koulutuksesta koko tutkinnon keston ajan ja käyttää näin kotimaiset verovarot kotimaisten opiskelijoiden kouluttamiseen. Suomi ei voi olla maa, joka yhdenvertaisuuden nojalla antaa maksuttoman korkeakoulutuksen maailman kaikille opiskelijoille.

Esitämme myös lain voimaan saattamista mahdollisimman nopeasti, joten kannatamme lämpimästi suunniteltua voimaantulon aikataulua 1.8.2024

Lausunnonantajan näkemykset tiedonsaantioikeuden lisäämisestä

Kannatamme ehdottomasti tiedonsaantioikeuksien lisäämistä ja laajentamista.

Närhi Johanna
Hämeen ammattikorkeakoulu Oy